

Aldo van Eyck is wellicht Nederlands belangrijkste naoorlogse architect. Het eredoctoraat aan de TU-Delft en de recente overzichtstentoonstelling markeren een nieuwe fase in een kleurrijk openbaar optreden dat begon op het CIAM-congres te Bridgewater in 1947. Vanaf die tijd heeft Van Eyck door middel van zijn teksten, ontwerpen en gebouwen een felle polemiek met de contemporaine architectuur gevoerd. In deze polemiek vervullen de ontwerpen en gebouwen een specifieke rol. Zij zijn de emblemen van een betoog dat eerder een cultuur-kritische stellingname dan een ontwerp-technische verhandeling is. Dit emblematische karakter brengt met zich mee, dat in het betoog het werk bewust uit een architectonische traditie wordt vrijgemaakt.

Redactioneel

Dit nummer van OASE neemt daarentegen het werk van Aldo van Eyck tot uitgangspunt en probeert te komen met een begrippenkader dat een zinvol spreken over dit oeuvre mogelijk maakt. De verschillende auteurs ontwikkelen elk een eigen thematiek aan de hand van verschillende gebouwen of ontwerpen van Van Eyck. Hiermee wordt het werk opnieuw ingeschreven in de wetenschap van de architectuur.

Deze benadering opent ook de mogelijkheid de persoon Aldo van Eyck te ontwijken en daarmee de architectuurkritiek die zich rond zijn persoon gevormd heeft en die nog slechts een voortdurend geprevel van de aloude formuleringen over 'menselijke maat' en 'poetische vormgeving' kan voortbrengen: zwakke en verwrongen echo's van de oorspronkelijke, al bijna vergeten verhalen die Van Eyck in het tijdschrift *Forum* naar voren bracht. In een sfeer van bijna plechtige bewondering wordt ieder nieuw werk, zoals recentelijk de uitbreiding van ESTEC in Noordwijk en de psychiatrische inrichting 'Padua' in Boekel, met steeds dezelfde strofen ingewijd. En juist dit rituele bewieroken maakt de architectuurkritiek zo sprakeloos: het lijkt of de mythe van de persoon en zijn verhaal het spreken over zijn werk in de weg staat. Er vormt zich een rookgordijn, opgestuwd door het woeste gebries van de rethorisch begaafde meester zelf, dat een heldere kijk op het eigenlijk werk en de betekenis van dit werk binnen de architectuur belemmert.

De verschillende artikelen in dit nummer geven elk een nauwgezette analyse van het werk van Aldo van Eyck en zijn positie in het naoorlogse architectonische debat. Zij vormen daarmee een prelude tot een nog ongeschreven interpretatie van de Nederlandse architectuur van de laatste halve eeuw en een fundament voor een zinvolle en kritische beschouwing van de huidige architectuurproductie.